

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Některé poznámky k zástavnímu právu a jeho vzniku

Novelou občanského zákoníku došlo k významnému zásahu do právní úpravy zástavního práva v našem právním řádu. Novela zrušila ustanovení § 299 obchodního zákoníku, čímž zmizely speciální ustanovení o zástavním právu v obchodním zákoníku a sjednotily se tak podmínky pro účastníky zástavy z obchodních i občanskoprávních vztahů.

Novelou občanského zákoníku došlo k významnému zásahu do právní úpravy zástavního práva v našem právním řádu. Novela zrušila ustanovení § 299 obchodního zákoníku, čímž zmizely speciální ustanovení o zástavním právu v obchodním zákoníku a sjednotily se tak podmínky pro účastníky zástavy z obchodních i občanskoprávních vztahů.

Zástavní právo je věcným právem k věci cizí, jež působí jako zajišťovací institut a dává věřiteli jistotu, že nedojde-li ke splnění dluhu dlužníkem, bude se zástavní věřitel domáhat uspokojení z věci zastavené.

Zástavní právo je vybudováno na několika zásadách. Zásada akcesiority vyjadřuje vztah zástavního práva k zajišťovanému závazku. Závazkové právo je závislé na existenci závazku hlavního a zánikem hlavního závazku, tedy zaniká i právo zástavní. Zásada subsidiarity je vyjádřena v tom, že k uspokojení ze zástavy může dojít až tehdy, kdy hlavní závazek nebyl splněn řádně a včas. Zásada práva k věci cizí je vyjádřením skutečnosti, že zástavní právo vzniká k zástavě, jež je ve vlastnictví osoby odlišné od zástavního věřitele. Zásada individualizace zástavy se promítá do požadavku, že zástavní právo může vzniknout pouze k věci individuálně určené. A konečně zásada nedělitelnosti představuje pravidlo, že celou zástavou se zajišťuje celá pohledávka.

Ustanovení § 153 občanského zákoníku představuje výčet možných předmětů zástavního práva. Zástavou tedy může být: věc movitá nebo nemovitá, nebo i soubor věcí, pohledávka, jiná majetková hodnota, pokud to její povaha připouští, byt nebo nebytový prostor ve vlastnictví podle zákona č. [72/1994](#) Sb., obchodní podíl, cenný papír, nebo předmět průmyslového vlastnictví. Následující ustanovení obsahuje upozornění, které stanoví, že občanský zákoník se použije pro zástavní právo k obchodnímu podílu, pro zástavní právo k cenným papírům, popřípadě pro zástavní právo opírající se o cenné papíry (například hypoteční zástavní list), nebo pro zástavní právo k předmětům průmyslového vlastnictví, pokud zvláštní zákony, které tato zástavní práva upravují, nestanoví něco jiného.

Zástavní právo vzniká na základě písemné smlouvy, soudem schválené dohody o vypořádání dědictví, nově na základě pravomocného rozhodnutí soudu nebo správního úřadu. Zástavní právo může vzniknout také přímo z zákona (např. daňové zástavní právo). Je-li předmětem zástavního práva nemovitost, která se eviduje v katastru nemovitostí, pak zástavní právo vzniká vkladem do katastru nemovitostí. Pokud se nemovitost v katastru neeviduje, pak zástavní právo vzniká okamžikem účinnosti zástavní smlouvy. Zástavní právo k věcem movitým vzniká jejich odevzdáním zástavnímu věřiteli, předáním movité věci třetí osobě nebo vyznačením zástavního práva v listině, která osvědčuje vlastnictví k věci a bez níž nelze s věcí nakládat nebo ji používat. Jelikož technický průkaz automobilu neosvědčuje vlastnictví, je tento způsob použití možný pouze u listin osvědčujících

vlastnictví letadel a lodí. Zástavní právo k movitým věcem vzniká také viditelným označením věci, které musí trvat po celou dobu zástavního práva. Z tohoto označení musí být zjevné, že je věc zastavena a kdo je zástavním věřitelem.

Nově je také řečeno, že zástavní právo k souboru movitých věcí vzniká účinností zástavní smlouvy.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)